

Aydın'da 2000-2003 Yılları Arasında Yapılan Adli Ölü Muayene ve Otopsilerin Değerlendirilmesi

AN ANALYSIS OF THE MEDICOLEGAL POSTMORTEM EXAMINATION AND AUTOPSIES PERFORMED IN AYDIN, TURKEY, 2000-2003

Dr. Özlem EREL,^a Dr. Ufuk KATKICI,^a Dr. R. Didem PINARBAŞILI,^a
Dr. M. Selim ÖZKÖK,^a Dr. Musa DİRLİK^a

^aAdli Tıp AD, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, AYDIN

Özet

Amaç: Aydın'daki adli ölüm olaylarının karakteristik özelliklerini belirlemek ve diğer serilerle karşılaştırmak.

Gereç ve Yöntemler: Bu çalışmada Haziran 2000-Aralık 2003 tarihleri arasında Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'nda yapılan 437 adli ölü muayene ve otopsi olgusuna ait cinsiyet, yaş, cesedin bulunduğu yer, orijin, ölüm nedeni, otopsi tarihi, otopsi yeri ve ölümle otopsi arasındaki geçen süre ile ilgili bulgular, SPSS for Windows programına işlenerek istatistiksel veriler ve tablolar düzenlenerek değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışma grubunu oluşturan 437 olgunun %64.1'ine klasik otopsi işlemi yapılmış olup, %70'i erkekti. En sık 40-49 yaş aralığı görüldü. Yaş ortalaması kadınlarda 42.95 ± 24.00 , erkeklerde 40.04 ± 20.64 . Cesedin bulunduğu yer %41.2 sağlık kurumları, orijin %42.6 kaza idi. Otopsi oranı her yıl artmaktaydı. Otopsilerin %87.4'ü hastanede, %3.4'ü morg aracı, ev, inşaat alanı vb yerlerde yapıldı. Ölüm nedenleri arasında asfiksi (%21.5) ilk sıradaydı. Olguların %78.0'ine ölümün meydana geldiği gün ölü muayenesi ve/veya klasik otopsi işlemi yapıldı.

Sonuç: Verilerimizin Aydın ilinin coğrafik ve demografik özellikleri ile Anabilim dalının çalışma sisteminden kaynaklanan farklı sonuçları vardır.

Anahtar Kelimeler: Adli ölü muayenesi, otopsi, Türkiye

Türkiye Klinikleri J Foren Med 2005, 2:44-47

Türkiye'nin Ege bölgesinde turizm cenneti olarak tanınan Aydın ilimiz 2000 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre 950.000 nüfuslu bir kenttir. Yaz döneminde yerli ve yabancı nüfusun özellikle turistik beldelerdeki yoğunluğun,

Abstract

Objective: To assess general characteristics of forensic deaths in Aydın and compare the findings with other forensic death series.

Material and Methods: In this study, data about age, place of corpse, manner of death, cause of death, autopsy date and place, which belongs to the 437 autopsy performed in Adnan Menderes University, School of Medicine between June 2000-December 2003, are evaluated.

Results: Of the 437 cases that make up the study group, to 64.1% classic autopsy process is applied and 70.0% of them were male. The most common age range was between 40-49. Mean age was 42.95 ± 24.00 in females and 40.04 ± 20.64 in males. Manner of death of cases, 186 (42.6%) were accidental. From the aspect of causes of death asphyxial death was in the first place (21.5%, n: 94).

Conclusion: The difference between our results and results in similar studies made in our country and other countries, stems from Aydın's geographic and demographic properties and the study system of our department.

Key Words: Medicolegal postmortem examination; autopsy, Turkey

bunun yanında iç göçün de çok fazla olması ilimizde meydana gelen adli olayların artmasına neden olmaktadır.

Aydın il merkezinde bulunan Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı tarafından yapılan ölü muayene ve otopsi işlemleri gerek merkezde bulunan hastane morglarında, gerekse ilçelerde sağlık birimleri morglarında veya uygun olan mekanlarda yapılmaktadır. Otopsi ekibi uzman, araştırma görevlisi ve stajyer öğrencilerden oluşmaktadır. Aydın il merkez ve ilçelerinde adli otopsiler anabilim dalımızda görevli uzmanlar tarafından gerçekleştirilmektedir.

Geliş Tarihi/Received: 11.11.2004 **Kabul Tarihi/Accepted:** 17.05.2005

VI.Adli Bilimler Kongresi (28-30 Mayıs 2004)'nde poster olarak sunulmuştur.

Yazışma Adresi/Correspondence: Dr.Özlem EREL
Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Adli Tıp AD, AYDIN
overel@yahoo.com

Copyright © 2005 by Türkiye Klinikleri

Bu çalışmada ölüm nedenleri, demografik ve yöresel özelliklerin ortaya konulması düşünüldü. Verilerin ülkemizin ve dünyanın farklı yörelerinden elde edilecek bulgular ile karşılaştırılması amaçlandı.

Gereç ve Yöntemler

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı tarafından hazırlanan sorgulama listesinin ölü muayene ve otopsi sırasında doldurulması ile elde edilen Haziran 2000-Aralık 2003 tarihleri arasındaki 437 ölü muayene ve otopsi olgusuna ait cinsiyet, yaş, cesedin bulunduğu yer, orijin, otopsi tarihi, otopsi yeri, ölüm nedeni, otopsi ve/veya ölü muayenesi uygulaması ve ölüm ile otopsi arasında geçen sürelerle ilgili veriler değerlendirilmiştir.

Elde edilen veriler SPSS for Windows programına işlenerek istatistiksel veriler ve tablolar düzenlenmiştir.

Bulgular

Anabilim dalı tarafından 2000-2003 yılları arasında ölü muayene ve otopsileri yapılan 437 olguda düzenlenen sorgulama listesinden elde edilen veriler incelendi. Çalışma grubunu oluşturan 437 vakanın %70.0'i (n:341) erkek, %30.0'u (n:96) kadındı. Yaş gruplarına bakıldığında %15.8 (n:69) ile 40-49 yaşları arası ilk sırayı oluşturmaktaydı. İkinci sırayı ise %14.9 (n:65) ile 20-29 yaşlar arası almaktaydı (Tablo 1). Çürüme nedeniyle ileri derecede deforme olmuş cesetlerden, 18 olgunun yaşı belirlenemedi. Yaş

Tablo 1. Yaş aralığı ile cinsiyet arasındaki dağılım.

Yaş aralığı	Cinsiyet*				Toplam**	
	Erkek		Kadın		n	%
0-9	32	74.4	11	25.6	43	9.8
10-19	23	82.1	5	17.9	28	6.4
20-29	52	80.0	13	20.0	65	14.9
30-39	42	72.4	16	27.6	58	13.3
40-49	61	88.4	8	11.6	69	15.8
50-59	43	84.3	8	15.7	51	11.7
60-69	34	75.6	11	24.4	45	10.3
70 >	38	63.3	22	36.7	60	13.7
Bilinmeyen	16	88.9	2	11.1	18	4.1
Toplam	341	78.0	96	22.0	437	100

* Satır yüzdesi

** Kolon yüzdesi

dağılımı 0-100 yaş arasında olup, yaş ortalaması kadınlarda 42.95 ± 24.00 , erkeklerde 40.04 ± 20.64 idi.

Cesedin bulunduğu yer açısından 180 olguda (%41.2) sağlık kurumları ilk sırada, ikinci sırada ise 114 olgu (%26.1) ile ev görülmekteydi. Olguların 186'sı (% 42.6) kaza, 79'u (%18.1) patolojik ölüm, 71'i (%16.2) intihar, 67'si (%15.3) cinayet orijinli idi. 34 olgunun (% 7.8) orijini saptanamadı (Tablo 2).

Olguların olay yıllarına göre dağılımı; 2003'te 223 (%51.0), 2002'de 131 (%30.0), 2001'de 61 (%14.0), 2000'de 22 (%5.0) idi. Olaylar en sık Temmuz ayında (%12.8, n:56) görülmekteydi.

Ölü muayenesi ve/veya otopsilerin yapıldığı yerler araştırıldığında %87.4 (n:382) ile hastane ilk

Tablo 2. Ölüm yeri ile orijin arasındaki dağılım.

Ölüm yeri	Orijin*										Toplam**	
	Kaza		Cinayet		İntihar		Şüpheli doğal ölüm		Saptanamayan		N	%
Hastane	103	57.2	18	10.0	18	10.0	28	15.6	13	7.2	180	41.2
Ev içi	31	25.2	18	14.6	31	25.2	34	27.6	9	7.3	123	28.1
Ev dışı	17	32.1	15	28.3	7	13.2	9	17.0	5	9.4	53	12.1
Deniz, nehir, vb	29	72.5	1	2.5	-	-	5	12.5	5	12.5	40	9.2
Diğer	4	33.3	1	8.3	6	50.0	-	-	1	8.3	12	2.8
Bilinmeyen	2	6.9	14	48.3	9	31.0	3	10.4	1	3.5	29	6.6
Toplam	186	42.6	67	15.3	71	16.3	79	18.1	34	7.8	437	100

* Satır yüzdesi

** Kolon yüzdesi

sırayı, %9.2 (n:40) ile sağlık ocakları ikinci sırayı almaktaydı. 15 olgunun (%3.4) ölü muayene ve otopsi morg aracı, ev, inşaat alanı, vb yerlerde yapıldı.

Ölüm nedenlerinin incelenmesinde %21.5 (n:94) ile asfiksi ilk sırada, %20.1 (n:88) ile trafik kazası ikinci sırayı, %17.8 (n:78) ile patolojik ölümler üçüncü sırayı almaktaydı. Kadınlarda sıralama; asfiksi, patolojik ölüm, trafik kazası, erkeklerde ise; trafik kazası, asfiksi, patolojik ölüm şeklindedir (Tablo 3). Cinsiyetler arasında ölüm nedenleri açısından anlamlı bir istatistiksel fark saptanmadı (p>0.05).

Orijin açısından kadınlarda ilk sırada kaza, ikinci sırada patolojik ölüm, üçüncü sırada ise cinayet ve intihar eşit oranda, erkeklerde ise ilk sırada kaza, ikinci sırada patolojik ölüm, üçüncü sırada intihar, dördüncü sırada ise cinayet gelmekte idi (Tablo 4). Cinsiyetler arasında orijin açısından anlamlı bir istatistiksel fark saptanmadı (p>0.05).

İncelenen raporlardan elde edilen bilgilere göre 437 olgunun 280'ine (%64.1) klasik otopsi işleminin yapıldığı, geri kalan 157 (n:35.9) olguya ise sadece ölü muayenesinin yapıldığı saptandı. Olguların 341'ine (%78.0) ölümün meydana geldiği gün ölü muayenesi ve/veya klasik otopsi işlemi yapılmıştı.

Tartışma

Çalışmamızdaki kadın/erkek olgu oranları literatürdeki bulgularla uyumludur.¹⁻¹⁰ Cesedin

bulunduğu yer açısından, birinci sırada sağlık kurumlarının bulunmasının nedeni olguların, ilk müdahale ve tedavi sonrası sağlık kurumlarında ölmelerinden sonra tarafımıza bildirilmesidir. Orijin değerlendirilmesinde kaza diğer benzer çalışmalarda olduğu gibi ilk sırada yer almasına karşın, patolojik ölüm, intihar ve cinayet sıralaması bölgesel farklılıklar göstermektedir. Kazaların oranı (%42.6) bazı çalışmalardaki oranlardan düşüktür; %57.7,⁸ %69.3,⁹ %70.9,⁵ %69.2,¹¹ %70.0,¹ %73.3,¹² %62.2.⁴ Ancak benzer bazı çalışmalarla uyumlu çıkmıştır; %39.2,² %37.1,⁷ %39.4.¹³ Patolojik ölüm oranlarının göreceli yüksekliği (%18.1) Aydın'ın emekli yoğun bir il olmasına, yalnız yaşayan bireylerin çokluğuna bağlanmıştır.

İntihar cinayet oranı 1/1'dir (%16.3/15.3). Benzer çalışmalarla farklılık göstermektedir.^{2,6,7} Cinayet kurbanları içinde kadınların oranı (%23.9) diğer çalışmalara göre oldukça yüksektir.^{5,6,11} Bu farkın ilimizin kozmopolit bir il olmasından kaynaklandığı düşünülmüştür.

Ölüm nedenleri içinde ilk sırayı asfiksilerin almasının nedeni suda boğulma sonucu ölümlere bağlıdır. Bu durum ilimizin kıyı beldelerinin bulunması, Büyük Menderes nehrinin il sınırları içinde uzun bir mesafe alması ve tarımda sulama kanallarının yoğun kullanılmasına bağlanmıştır.

Ölüm olgularının %35.0'i temmuz-ağustos-eylül aylarında meydana gelmiştir. Bu yüksekliğin turistik ve tarımsal hareketliliğin arttığı, trafik

Tablo 3. Ölüm nedeni ile cinsiyet arasındaki dağılım.

Ölüm nedeni	Cinsiyet*				Toplam**	
	Erkek		Kadın		N	%
	N	%	N	%		
Trafik kazası	76	85.4	13	14.6	89	20.4
Ateşli silah	42	77.8	12	22.2	54	12.4
Kesici delici alet yaralanması	15	75.0	5	25.0	20	0.5
Asfiksi	74	78.7	20	21.3	94	21.5
Künt travma	11	78.6	3	21.4	14	3.2
Şüpheli doğal ölüm	61	78.2	17	21.8	78	17.9
Zehirlenme	9	64.3	5	35.7	14	3.2
Yanık	4	100.0	-	-	4	0.9
Elektrik çarpması	5	50.0	5	50.0	10	2.3
Yüksekten düşme	20	77	6	23	26	6.0
Donma	1	100.0	-	-	1	0.2
Bilinmeyen	23	69.7	10	30.3	33	7.6
Toplam	341	78.0	96	22.0	437	100

* Satır yüzdesi

** Kolon yüzdesi

Tablo 4. Orijin ile cinsiyet arasındaki dağılım.

Orijin	Cinsiyet*				Toplam**	
	Erkek		Kadın			
	N	%	N	%	N	%
Kaza	149	80.1	37	19.9	186	42.6
Cinayet	51	76.1	16	23.9	67	15.3
İntihar	55	77.5	16	22.5	71	16.3
Şüpheli doğal ölüm	62	78.5	17	21.5	79	18.1
Saptanamayan	24	70.6	10	2.9	34	7.8
Toplam	341	78.0	96	22.0	437	100

* Satır yüzdesi

** Kolon yüzdesi

yoğunluğunun fazla olduğu dönemden kaynaklandığı düşünülmüştür.^{9,11}

Klasik otopsi oranımız %64.1 olarak saptanmış olup, bu oranın diğer illerimizdeki (Trabzon %19.9, Sivas %21.3, Adana %28.1, Gaziantep %32.3) sonuçlardan oldukça yüksek olması dikkat çekmiştir.^{4,11,12,14} Edirne'de yapılan bir çalışmada tıbbi otopsi ile adli otopsi olguları bir arada değerlendirilmiştir; adli otopsi oranı %51'dir.¹⁵ Otopsi oranımız diğer ülke sonuçlarından da yüksektir (Norveç %10.6, Danimarka %16, İsveç %22, Finlandiya %31.1, Benghazi %14.4).^{3,16} Bizim çalışmamız, Hong-Kong'da yapılan çalışma (%70.1) ile uyumludur.¹⁷

Ölü muayenesi ve otopsilerin yapıldığı yerler açısından benzer çalışma bulunamamıştır. Ayrıca otopsi için çevre ilçelere kendi olanaklarımızla giderek, uygun bir yer bulunmuyorsa ve cesedin taşınması olanaksızsa, morg aracı, ev, inşaat alanları gibi yerlerde dahi otopsi yapılmıştır. Uzman, araştırma görevlisi ve stajyer eğitiminde görerek, yerinde ve uygulama da yaptırılarak otopsi işlemi gerçekleştirilmekte ve yapılan uygulamalar uzman, araştırma görevlisi ve stajyer öğrencilerin karnelerine işlenmektedir. Bu uygulama bildiğimiz kadarı ile ülkemizde hemen hemen hiçbir Üniversite Adli Tıp biriminde yapılmamaktadır. Ancak hem araştırma görevlisi hem de stajyer eğitiminde bu uygulama oldukça verimli sonuçlar vermektedir. Ülkemizde ve diğer ülkelerde yapılan benzer çalışmalar arasındaki farklılıklar, Aydın ilinin coğrafik ve demografik özelliklerinden ve Anabilim Dalımız çalışma sisteminden kaynaklanmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Katkıcı U. Sivas'ta adli otopsiler (1990-1995): Demo-

grafik veriler ve otopsiyi yapan hekimin özellikleri. Adli Tıp Bülteni 1997;2:3-6.

- Huang C. Analysis of 3130 cases of medicolegal postmortem. Fa Yi Xue Za Zhi 1998;14:22-4.
- Saukko P. Medicolegal investigative system and sudden death in Scandinavia. Nippon HoigakuZasshi 1995;49:458-65.
- Erkol Z. Gaziantep ilinde adli ölü muayenesi ve adli otopsi yapılan olguların incelenmesi. 1.Ulusal Adli Tıp Kongresi 1-4 Kasım 1994 İstanbul, Poster Sunuları Kitabı 259-65.
- Salaçin S, Çekin N, Gülmen MK, Alper B, Şen F, Savran B. Medikolegal ölümlerde otopsi kararını etkileyen faktörler. 1.Adli Bilimler Kongresi 12-15 Nisan 1994 Adana, Kongre Kitabı 227-9.
- Ege B, Yemişçigil A, Aktaş EÖ, Koçak A. İzmir'de 1990-1994 yılları arasında otopsi yapılan olguların incelenmesi. Adli Tıp Bülteni 1997;2:58-61.
- Islam MN, Islam MN. Pattern of unnatural death in a city mortuary: A 10-year retrospective study. Legal Medicine 2003;5:S354-6.
- Nordrum I. Eide TJ, Jorgensen L. Medicolegal autopsies of violent deaths in Northern Norway 1972-1992. Forensic Science International 1998;92:39-48.
- Acar K. Denizli il merkezinde 1992-1995 yıllarındaki 690 medikolegal ölüm olgusunun analizi. 2.Adli Bilimler Kongresi Bursa. 13-16 Mayıs 1996.
- Aligbe JU, Akhiwu WO, Nwosu SO. Prospective study of coroner's autopsies in Benin City, Nigeria. Medical Science of Law 2002;42:318-24.
- Özkök M.S, Katkıcı U, Özkara E. Sivas'ta 1984-1993 yılları arasında adli otopsi ve ölü muayenesi yapılan olguların retrospektif incelenmesi. 1.Adli Bilimler Kongresi 12-15 Nisan 1994 Adana.
- Salaçin S, Gülmen MK, Çekin N, Şen F. Adana'da kaza, cinayet ve intiharlarda ölüm nedenleri ve rastlanma sıklığı. 7.Ulusal Adli Tıp Günleri 1-5 Kasım 1993 Antalya, Poster Sunuları Kitabı 327-31.
- Benomran FA. An objective study of two medicolegal Systems-Libyan and British. Medicine Science Law 1993;33:315-24.
- Gürpınar S, Gündüz M, Özoran Y. Adli Tıp Kurumu Trabzon Grup Başkanlığı otopsilerinin retrospektif değerlendirilmesi. Poster sunuları kitabı: 7. Ulusal Adli Tıp Günleri, Antalya, 1-5 Kasım 1993, İstanbul, 1993. p.143-6.
- Yılmaz A, Azmak D. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Ocak 1984-Haziran 1993 arasında yapılmış 197 adli otopsinin değerlendirilmesi. 7.Ulusal Adli Tıp Günleri 1-5 Kasım 1993 Antalya, Poster Sunuları Kitabı 319-26.
- Hara M, Inoue T, Tsuda R, Ito Y. A brief statistical survey on medico-legal activities during the period of two decades four years. Igaku Kenkyu 1989;1:1-6.
- Chan ACL, Lam KY, Dickens P. Coroner's autopsy in teaching hospital in Hong Kong-A five year survey. Advances in Forensic Sciences: Proceedings of the 13th Meeting of the International Association of Forensic Sciences, Düsseldorf, August 22nd to 28th, 1993, Volume 1 Forensic Pathology, (Eds. B. Jacobs, W. Bonte), Verlag Dr. Köster, Berlin, 1995. p.83-7.